

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 5Co/130/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5717200281
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 10. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Miroslav Jamrich
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2019:5717200281.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Miroslava Jamricha a členov senátu JUDr. Gabriely Veselovej a JUDr. Dagmar Cabadajovej, v právnej veci žalobcov: 1/ Ing. C. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. XXXX/X, XXX XX C., 2/ RNDr. J. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. XXXX/X, XXX XX C., 3/ O. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom O. XXXX/XX, XXX XX C., všetci zastúpení JUDr. Jaroslavom Kevickým, advokátom so sídlom G. C. XX, XXX XX C., proti žalovaným: 1/ Autodoprava MPH, s. r. o., IČO: 36 403 326, so sídlom Na Bystričku 34, 036 01 Martin, zastúpená JUDr. Jozefom Pliešovským, advokátom so sídlom T. X, XXX XX C., 2/ KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s., Vienna Insurance Group, IČO: 00 585 441 so sídlom Štefanovičova 4, 816 23 Bratislava, zastúpená JUDr. Baltazárom Mucskom, advokátom so sídlom E. XX, XXX XX J., v konaní o ochranu osobnosti, o náhrade nemajetkovej ujmy a o náhrade škody, o odvolaní žalovaného 1/ a žalovaného 2/ proti rozsudku Okresného súdu Martin č. k. 15C/2/2017-287 zo dňa 11.02.2019, takto

rozhodol:

Krajský súd rozsudok okresného súdu vo výroku II., IV., V. a VI. **p o t v r d z u j e.**

V odvolaní nenažadujej časti (výrok I. a III.) ponecháva rozsudok **n e d o t k n u t ý.**

Žalobcovia v rade 1/ až 3/ **m a j ú** voči žalovanému 1/ právo na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

Žalobcovia v rade 1/ až 3/ **m a j ú** voči žalovanému 2/ právo na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

O výške náhrady trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd napadnutým rozsudkom konanie v časti zaplata sumy 566,45 Eur zastavil. Žalovaným 1/ a 2/ uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 1/ náhradu škody vo výške 198 Eur a nemajetkovú ujmu vo výške 10 000 Eur, žalobcovi 2/ nemajetkovú ujmu vo výške 3 000 Eur, žalobcovi 3/ nemajetkovú ujmu vo výške 3 000 Eur, a to do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť plnenia druhého žalovaného. Vo zvyšku žalobu zamietol. Žalovaným 1/ a 2/ nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi 1/ nepriznal. Žalobcovi 2/ priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovaným 1/ a 2/ v rozsahu 18%. Plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť plnenia druhého žalovaného. Žalobcovi 3/ priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovaným 1/ a 2/ v rozsahu 18%. Plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť plnenia druhého žalovaného.

Žalobcovia sa žalobou doručenou tunajšiemu súdu 11.01.2017 domáhali voči žalovaným 1/ až 2/ náhrady škody, náhrady nemajetkovej ujmy za spôsobenie poškodenia zdravia s následkom smrti ich manželky a matky. V konaní bolo nesporne preukázané, že došlo k dopravnej nehode, že ju spôsobil zamestnanec, teda vodič žalovaného 1/, ktorý je prevádzkovateľom motorového vozidla, ktorý vyslal tohto zamestnanca, vodiča na služobnú cestu, pričom pri dopravnej nehode došlo k usmrteniu manželky a matky žalobcov 1/ až 3/ P. S.. Žalovaný 1/ ako prevádzkovateľ motorového vozidla, ktoré spôsobilo dopravnú nehodu a smrť manželky a matky žalobcov 1/ až 3/ je pasívne vecne legitimovaný. V tomto prípade neoprávneného zásahu do osobnostných práv fyzickou osobou sa dopustil vodič, t.j. zamestnanec, pričom žalovaný 1/ je zamestnávateľom a táto osoba bola použitá na výkon činnosti, pri ktorej došlo k zásahu a ním spôsobenej ujmy, ako aj škody na zdraví a na veciach zodpovedá analogicky aj táto právnická osoba. V rámci trestného konania bolo preukázané, že vodič žalovaného 1/ spôsobil dopravnú nehodu, pri ktorej zahynula manželka, matka žalobcov 1/ až 3/. Tým teda došlo k neoprávnenému zásahu do práva žalobcov na súkromný a rodinný život a žalobcovia sa domáhajú okrem náhrady škody, aj ochrany osobnosti v zmysle § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka so zreteľom na to, že morálna satisfakcia podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka nie je v danom prípade postačujúca a majú žalobcovia podľa § 13 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Čo sa týka žalovaného 2/, tak ten od začiatku namietal svoju pasívnu legitimáciu ale len vo vzťahu k náhrade nemajetkovej ujmy, nakoľko mal za to, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorá je taktiež predmetom tohto konania, nie je podľa žalovaného 2/ oprávneným nárokom podľa zákona č. 381/2000 Z. z.. Okresný súd sa však s týmito tvrdeniami zástupcu žalovaného nestotožnil a mal za to, že je daná pasívna legitimácia žalovaného 2/ v súvislosti s uplatnenou náhradou nemajetkovej ujmy. Súd v prvom rozsudku, vo výroku I. konanie v časti zaplatenia sumy 13,26 Eur s prísl. vo vzťahu k náhrade škody zastavil, tento výrok nadobudol právoplatnosť 19.01.2018. Rovnako súd v prvom rozsudku, vo výroku III. nepriznal žalobcovi nárok na náhradu škody pozostávajúci z poplatkov u notára vo výške 585,06 Eur a súdneho poplatku za dedičské konanie vo 127,50 Eur, tento výrok nadobudol právoplatnosť 19.01.2018. Po právoplatnosti výrokov I., III. prvého rozsudku súdu prvej inštancie, predmetom konania ostal nárok žalobcu 1/ na náhradu škody pozostávajúcej s nákladov súvisiacich s pohrebom vo výške 947,38 Eur, ďalej nákladov na dopravu vo výške 49,99 Eur a škodu na oblečení alebohnej v celkovej výške 198 Eur. Po rozhodnutí krajského súdu a po pokračovaní v konaní žalobca 1/ zobral žalobu späť, a to v časti zaplatenia sumy 566,45 Eur, z toho dôvodu, že žalovaný 2/ čiastočne uhradil škodu žalobcovi 1/. Súd o tom rozhodoval podľa § 144 CSP a konanie v časti zaplatenia sumy 566,45 Eur zastavil. Čo sa týka náhrady škody (okrem čiastočných späťvzatí, čiastočného zamietnutia), ktorú si žalobca 1/ uplatnil vo vzťahu k žalovaným 1/, 2/ ide o škodu, ktorá bola spôsobená dopravnou nehodou žalobcovi 1/. Súd z oznámenia o poistnom plnení (t.j. príloha k oznámeniu o poistnom plnení č. I. 244 súdneho spisu) zistil, že žalovaný 2/ z poistnej udalosti č. 9526586043 zo dňa 21.02.2018 priznal žalobcovi 1/ pohrebné služby vo výške 600,40 Eur, ako aj ďalšie náklady, ktoré mu vznikli v súvislosti s pohrebnými službami a činnosťami vyfakturované faktúrou spoločnosti Brantner Fatra, s. r. o. č. 201520027 (č. I. 23-24 súdneho spisu) vo výške 45,72 Eur. Zároveň žalovaný 2/ z tohto poistného plnenia odrátal štátnu dávku z Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny na pohreb vo výške 79,67 Eur a poistné plnenie, ktoré bolo uhradené žalobcovi 1/ v súvislosti s pohrebnými službami a činnosťami, a teda pohrebom pozostalej vyplatil v sume 566,45 Eur. To znamená, že čo sa týkalo nároku žalobcu, ktoré si uplatnil ako náklady súvisiace s pohrebom 947,38 Eur, tieto mu súd nepriznal vo zvyšku, nakoľko ich časť bola uhradená zo strany žalovaného 2/, tu bral do úvahy súd celú sumu 646,12 Eur, a zvyšok, ktorý si uplatnil súd považoval za nepreukázaný, a to vo zvyšnej výške 301,26 Eur, nakoľko reštauračné služby boli preukázané len príjmovým pokladničným dokladom zo 17.01.2015 a z neho vyplýva, že táto čiastka mala byť prijatá od nejakého p. J. (č. I. 25 spisu) v súvislosti s reštauračnými službami, to znamená, že nebolo preukázané, že išlo o škodu, ktorá by vznikla žalobcovi 1/. Rovnako neboli priznané ani náklady na dopravu z dôvodu ich nepreukázania žalobcom 1/ vo výške 49,99 Eur, nakoľko žalobca 1/ ich riadne nešpecifikoval, neuviedol, čoho sa týkali. Súd priznal, čo sa týka náhrady škody okrem tej, ktorá bola zaplatená zo strany žalovaného 2/, žalobcovi 1/ aj náhradu škody na oblečení, ktoré malo byť zničené v čase smrti matky, manželky žalobcov. Súd vychádzal zo zostatkových hodnôt, ktoré určil žalobca 1/ (č. I. 28 súdneho spisu). Vo výroku druhého rozsudku súd priznal žalobcovi 1/ náhradu škody vo výške 198 Eur, vo zvyšku tejto náhrady škody súd žalobu zamietol. Čo sa týka výšky náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú si žalobcovia uplatnili, žalobca 1/ vo výške 25 000 Eur a žalobcovia 2/ a 3/ vo výške 5 000 Eur, tak súd im tieto náhrady nemajetkovej ujmy vzhľadom na právny názor vyslovený v rozhodnutí odvolacieho súdu nepriznal v celom rozsahu. Pokiaľ ide o závažnosť vzniknutej ujmy, súd je toho názoru, že vzhľadom na jej rozsah a intenzitu ide o ujmu hlbokú a nenapraviteľnú, hoci vodič žalovaného 1/, ako prevádzkovateľa skutok spáchal z nebanlivosti. Na strane žalobcov súd

prihliadal aj na psychickú traumu vyvolanú smrťou manželky a matky v dôsledku dopravnej nehody. Konaním vodiča žalovaného 1/, ktorý naplnil skutkovú podstatu prečinu usmrtenia z nebanlivosti podľa § 143 ods. 1 Trestného zákona došlo k neoprávnenému zásahu do práv žalobcu 1/, teda manžela na ochranu osobnosti, žalobcov 2/ a 3/, teda detí na ochranu osobnosti, a to konkrétne k zásahu do práva na súkromie, ako jedného z čiastkových osobnostných práv fyzickej osobnosti, ktoré mu poskytuje ochranu § 11 Občianskeho zákonníka. Súd berúc do úvahy všetky tieto okolnosti a vychádzajúc aj z vyššie citovaných rozhodnutí mal za to, že priznanie nemajetkovej ujmy vo výške 10 000 Eur pre žalobcu 1/ ako manžela usmrtenej manželky a žalobcom 2/ a 3/ vo výške 3 000 Eur je postačujúce, vo zvyšku žalobu vo vzťahu k uplatnenej náhrade nemajetkovej ujmy zamietol. Žalobcovia 1/ až 3/ si v podanej žalobe uplatnili aj úrok z omeškania zo žalovaných nárokov vo výške 5,05% ročne od 23.11.2016 do zaplatenia. Podľa názoru súdu však žalobcovia 1/ až 3/ tento nárok na zaplatenie úroku z omeškania žiadnym spôsobom nezdôvodnili a nebolo možné ho ani vyvodiť z predložených listinných dôkazov, nakoľko z nich nevyplývalo, že by boli žalovaní 1/ až 3/ vyzývaní nejakým spôsobom zaplatiť žalované nároky. Tieto neboli ani v písomnej komunikácii zo strany žalobcov pre žalovaného 1/ nejakým spôsobom vyčíslené. Z tohto dôvodu súd žalobu, čo sa týkalo uplatneného úroku z omeškania zo žalovaných súm zamietol.

2. V zákonom stanovenej lehote proti rozsudku podal odvolanie žalovaný 2/ prostredníctvom svojho právneho zástupcu. Odvolanie podal proti výrokom II., IV., V., a VI.. V odvolaní namietal, že nie je pasívne legitimovaný a súd mal zaviazat' k náhrade nemajetkovej ujmy len žalovaného 2/. Svoje tvrdenia podložil judikatúrou (rozhodnutie ESD zo dňa 24.10.2013, rozhodnutie ESD C-22/12, Rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 20.04.2011. sp. zn. 4Cdo/168/2009 a pod.). Žalovaný 2/ zastáva stanovisko, že priznaná čiastka spolu v rozsahu 16 000 Eur je značne neprímeraná. Súd bol povinný vziať do úvahy aj tú skutočnosť, že žalobcovia v konaní účelovo nežalovali samotného vinníka dopravnej nehody, čo má jednoznačne vplyv na priznanú výšku náhrady nemajetkovej ujmy. Dôležitými skutočnosťami pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch sú aj viaceré okolnosti prípadu - okolnosti autonehody, odsúdenie škodcu a jeho správanie po autonehode - prejavenie ľútosti. Prejavenie ľútosti zo strany škodcu je veľmi dôležitým aspektom, nakoľko samo o sebe predstavuje určitú formu zadostučinenia, na ktorú je súd povinný prihliadať pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Má za to, že konanie má i inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, a to nedostatočné a chybné odôvodnenie rozhodnutia vo vzťahu k všetkým skutočnostiam podmieňujúcim výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch - najmä konštrukcii žaloby a neuplatneniu nároku voči škodcovi. Má zato, že s vyššie uvedenými skutočnosťami sa súd prvej inštancie nedostatočne vypořiadal. Vzhľadom na uvedené žiada Krajský súd, aby predmetné rozhodnutie súdu prvej inštancie zmenil, a to tak, že žalobu voči žalovanému 2/ zamietla. Žalovaný v rade 2/ má voči žalobcom 1/ až 3/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

3. Proti rozsudku okresného súdu podal odvolanie aj žalovaný 1/ prostredníctvom svojho právneho zástupcu v zákonom stanovenej lehote na podanie odvolania. Odvolanie smeruje proti výrokom II., IV., V. a VI.. Dopravnú nehodu - ako poistnú udalosť žalovaný 1/ v zákonnej lehote ohlásil poisťovni - žalovanému v 2/ rade, aby podľa zák. č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení hradil škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Následne potom, ako bol žalovanému 1/ doručený návrh žalobcov na uzavretie mimosúdnej dohody to žalovanému v 2/ rade oznámili a požiadali o vyjadrenie. Žalovanému 1/ bolo oznámené, že nie sú oprávnení poskytnúť plnenie. Je nepochybné, že podľa § 427 a nasl. Občianskeho zákonníka žalovaný 1/ zodpovedá za škodu vyvolanú osobitnou povahou tejto prevádzky. Podľa § 4 ods. 2 a/ zák. č. 381/2001 Z. z. má poistený právo, aby poisťovňa za neho nahradila poškodeným uplatnené a preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a náhradu nákladov pri usmrtení, pričom pozostalý je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovni podľa § 15 zákona. Má preto za to, že žalovaný nie je pasívne vecne legitimovaný a že súd mal zaviazat' k náhrade nemajetkovej ujmy len žalovaného 2/. Podľa jeho názoru súdom priznaná výška nemajetkovej ujmy u žalobcu 1/ vo výške 10 000 Eur a žalobcov 2/ a 3/ vo výške po 3 000 Eur nezodpovedá kritériám hodnotiacim stupeň primeranosti zadostučinenia s prihliadnutím na závažnosť ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu osobnostných práv poškodených osôb došlo. Zmyslom náhrady nemajetkovej ujmy nie je byť zábezpekou pre pozostalých, ani zdrojom obživy alebo náhradou príjmu. Priznaná náhrada je podľa jeho názoru značne vysoká a v prípade, že ju bude musieť aj zaplatiť - je pre ich podnikateľskú činnosť likvidačná. Preto navrhuje v prípade, že ak ich spoločnosť bude zaviazaná aj podľa názoru odvolacieho súdu plniť nároky žalobcov - uplatnenú výšku nemajetkovej ujmy pre žalobcov znížiť. Z vyššie uvedených dôvodov navrhuje jeho odvolaniu vyhovieť, nakoľko súd I. inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza aj z nesprávneho

právneho posúdenia veci. V prípade úspechu odvolania žiada zmeniť aj rozhodnutie o trovách konania, ktoré by mal hradiť len žalovaný v 2/ rade resp. rozhodnú tak, že žiaden zo strán nemá právo na náhradu trov konania.

4. Žalobcovia sa k podaným odvolaniam vyjadrili prostredníctvom svojho právneho zástupcu. Žalovaný v rade 2/ nepoprel oprávnený nárok žalobcov v rade 1/ až 3/ na náhradu škody a nemajetkovú ujmu, avšak spochybňuje pasívnu legitimitáciu, podobne ako aj žalovaný v rade 1/ spochybňuje svoju pasívnu legitimitáciu. Tvrdenia žalovaného v rade 2/ považuje za účelovú obranu, ktorá nemá oporu jednak v legislatíve a jednak ani v právnej praxi. Domnieva sa, že žalovaný je nositeľom povinnosti na zaplatenie náhrady škody a to na základe skutočnosti, že s ním žalovaný v rade 1/ uzavrel zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Je presvedčený, že oprávnený nárok by mal byť hradený pozostalým osobám práve z tohto poistenia, v opačnom prípade sa mŕňa akýkoľvek účel takéhoto poistenia. Zastáva názor, že v súvislosti so vstupom Slovenskej republiky do EÚ, vznikla povinnosť orgánov Slovenskej republiky, prijať, rešpektovať a aplikovať právo Európskej Únie a jej orgánov do praxe a predpisov. Preto, ak existuje nedostatok v legislatívnych normách Slovenského právneho poriadku, je potrebné sa pridržovať a rešpektovať právo Európskej únie. Opäť poukázal na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky spis. značky III. ÚS 666/2016 zo dňa 11.10.2016 a na rozhodnutie Súdneho dvora zo dňa 24.10.2013 vo veci Haasová sa v bode 8 s odkazom na nariadenie Rady (ES) č. 864/2007. Povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode. Chce podotknúť, že nárok žalobcov uplatnený v tomto konaní je nesporný, nakoľko usmrtením manželky žalobcu v rade 1/ a zároveň matky žalobcov v rade 2/ a 3/ došlo k závažnému zásahu do ich osobného, rodinného a citového života, ktorý zakladá aj dôvod na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Zastáva názor, že výška uplatneného nároku nie je vysoká a vzhľadom na závažnosť zásahu do práv žalobcov je aj primeraná aj v porovnaní s rozhodnutiami, ktoré Krajský súd v Žiline vo svojom uznesení spis. značky 5Co/122/2018-198 zo dňa 26. júna 2018 uvádza. Zároveň poznamenáva, že hoci v našom právnom poriadku nie je stanovená výška nemajetkovej ujmy, poukazuje na súdnu prax, z ktorej vyplýva, že výška uplatnených nárokov žalobcov vôbec nie je neprimeraná. Navrhuje preto odvolaciemu súdu, aby potvrdil rozsudok prvostupňového súdu v plnom rozsahu a priznal žalobcom trovy odvolacieho konania v 100% rozsahu.

5. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolania boli podané stranami sporu v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), preskúmal rozsudok okresného súdu v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 CSP a bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario v spojení s ust. § 219 ods. 3 CSP) rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutej časti podľa ust. § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil z dôvodu jeho vecnej správnosti. V odvolaniach nenapadnutej časti ponechal napadnuté rozhodnutie nedotknuté.

6. V zmysle ust. § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

7. V zmysle ust. § 387 ods. 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

8. V zmysle ust. § 387 ods. 3 CSP odvolací súd sa v odôvodnení musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie. Odvolací súd sa musí v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

9. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia, prislúchajúceho spisového materiálu, vyhodnotení toho, čo uviedli v rámci odvolacieho konania strany konania konštatuje, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti potrebné pre posúdenie veci, vykonal dokazovanie, ktoré vyhodnotil v súlade s ust. § 191 a nasl. CSP a dospel k skutkovým a právnym záverom, s ktorými sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožnil, a preto s poukazom na citované ust. § 387 ods. 2 CSP, keďže sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, obmedzuje sa len na skonštatovanie správnosti jeho dôvodov. Rozhodnutie súdu prvej inštancie

zodpovedá zákonným požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutia. Okresný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská procesných strán k prejednáwanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávaný prípad, a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté právne závery primerane vysvetlil.

10. S rozhodnutím súdu prvej inštancie, právnym posúdením veci, ako aj zdôvodnením rozsudku sa odvolací súd plne stotožnil a v zmysle ust. § 387 ods. 2 CSP na tento poukazuje. Odvolatelia k veci samotnej neuviedli žiadne skutočnosti, s ktorými by sa súd prvej inštancie v novom rozsudku nevysporiadal a ktoré by boli spôsobilé inak vyhodnotiť skutkový stav a následne prijaté právne závery. Keďže súd prvej inštancie sa vypořiadal so všetkými skutočnosťami, ktoré boli uvedené v podaných odvolaniach a na ktoré poukazovali odvolatelia aj v priebehu prvostupňového konania, odvolania nepovažoval odvolací súd za dôvodné, neuznal opodstatnenosť argumentácie odvolateľov, na ktorých založili svoje odvolacie dôvody, a tiež sa prvostupňový súd vysporiadal s vytýkanými vadami pôvodného rozsudku v zmysle zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu, nový napadnutý rozsudok okresného súdu odvolací súd potvrdil ako vecne správny.

11. Pre zdôraznenie správnosti rozhodnutia odvolací súd ďalej uvádza nasledovné:

12. Podľa ustanovenia § 220 ods. 2 CSP v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

13. Štruktúra odôvodnenia rozsudku je v priamej spojitosti so základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR. Ak súd pri odôvodňovaní rozsudku nepostupuje spôsobom, ktorý záväzne určuje § 220 ods. 2 CSP, dochádza nielen k tomu, že rozsudok je nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov alebo pre ich nezrozumiteľnosť (dôvod na zrušenie v odvolacom konaní), ale aj k tomu, že základné právo na súdnu ochranu nie je naplnené reálnym obsahom.

14. V súlade s § 220 ods. 2 CSP musí súd v odôvodnení rozsudku podať výklad opodstatnenosti a zákonnosti výroku rozsudku. Rozhodnutie súdu môže byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak súd v odôvodnení rozhodnutia vymedzí po skutkovej stránke predmet konania a následne podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal. Musí byť jasne a zrozumiteľne vysvetlený myšlienkový postup súdu. Závery, ku ktorým súd dospel musia byť pre adresáta prijateľné, racionálne, a v konečnom dôsledku aj spravodlivé a presvedčivé. Ak rozhodnutie súdu nemá uvedené náležitosti, je nepreskúmateľné.

15. Krajský súd v Žiline uznesením č. k. 5Co/122/2018-198 zo dňa 26.06.2018 pôvodný rozsudok Okresného súdu č. k. 15C/2/2017-131 zo dňa 29.11.2017 vo výroku II. a IV. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V odvolaní nenapadnutej časti ponechal rozsudok (výrok I. a III.) nedotknutý. V odôvodnení uznesenia odvolacieho súdu uviedol, že prvostupňový súd sa dostatočne nevysporiadal s okolnosťami, ktoré ovplyvňujú výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy a nedostatočne odôvodnil svoje úvahy na základe, ktorých dospel k záveru o konkrétnej výške priznanej náhrady nemajetkovej ujmy. V ďalšom poukázal na to, že pri stanovení peňažného zadost'učinenia platí v Európskom deliktuálnom práve zásada, že v prípade objektívne podobných újm, by sa mali priznávať porovnateľné sumy, keďže priznanie diametrálne odlišných výšok odškodnenia skutkovo a právne podobných prípadov je nielen prejavom sudcovskej svojvôle, ale i porušením práva poškodeného (príp. škodcu) na spravodlivý súdny proces. Úlohou prvostupňového súdu bolo opätovne vec prejednať, posúdiť a vyhodnotiť jednotlivé aspekty vo vzťahu k výške priznanej náhrady rozhodnúť a svoje rozhodnutie odôvodniť tak, aby bolo jeho rozhodnutie preskúmateľné, aby bolo z neho zrejme akými úvahami sa riadil a z akých dôkazov vychádzal pri rozhodovaní.

16. Odvolací súd konštatuje, že nové rozhodnutie okresného súdu č. k. 15C/2/2017-287 zo dňa 11.02.2019 spĺňa náležitosti uvedené v § 220 ods. 2 CSP. Okresný súd sa riadil právnym názorom

odvolacieho súdu a svoje rozhodnutie rozšíril o zhodnotenie jednotlivých aspektov, z ktorých vychádzal pri priznaní náhrady a jej výšky. Okrem iného okresný súd doplnil odôvodnenie o skutočnosti zistené pri výsluchu žalobcu 3/, poukázal na správanie žalovaného 1/ a tiež poukázal a zobral do úvahy rozhodnutia súdov v podobnej veci, kde sa priznala náhrada nemajetkovej ujmy. Predmetné rozhodnutia do odôvodnenia uviedol. Z odôvodnenia rozhodnutia okresného súdu je odvolaciemu súdu zrejmé, akými úvahami sa riadil a na základe čoho a akým postupom určil výšku nemajetkovej ujmy.

17. Odvolací súd nad rámec uvedeného zdôrazňuje, že pod vecnou legitimitáciou, či už aktívnou alebo pasívnou sa vo všeobecnosti v občianskom súdnom konaní rozumie oprávnenie alebo povinnosť účastníkov vyplývajúce z hmotného práva. Vecnú legitimitáciu má ten z účastníkov, komu svedčí stav z hmotného práva, teda kto je nositeľom subjektívneho práva (aktívna vecná legitimitácia) alebo nositeľom subjektívnej povinnosti vyplývajúcej z hmotného práva (pasívna vecná legitimitácia), o ktorých sa v konaní rozhoduje. Ak žalobca zažaloval žalovaného, ktorý nie je nositeľom tvrdennej povinnosti, teda nevznikla tomu konkrétnemu žalovanému povinnosť žalobcovi platiť resp. plniť, súd takýto návrh zamietne z dôvodu nedostatku pasívnej vecnej legitimitácie.

18. Na to, aby sa niekto stal stranou konania, netreba, aby bol účastníkom hmotno-právneho vzťahu, o ktorý v konaní ide, stačí, ak podá žalobu (v takom prípade sa stáva žalobcom) alebo aby bola proti nemu podaná žaloba (v takom prípade sa stáva žalovaným). Či však bude žalobca v spore úspešný, závisí od toho, či je účastníkom hmotno-právneho vzťahu, z ktorého vyvodzuje žalobou uplatnený nárok. Pre označenie stavu vyplývajúceho z hmotného práva, kedy je jedna strana subjektom práva a opačná procesná strana subjektom povinnosti, ktoré sú predmetom konania, sa v občianskom procesnom práve užíva pojem vecná legitimitácia. Z hľadiska posúdenia vecnej legitimitácie nie je rozhodujúce, či a na základe čoho sa určitá fyzická alebo právnická osoba len subjektívne cíti byť účastníkom určitého hmotno-právneho vzťahu, ale vždy iba to, či účastníkom objektívne je alebo nie je. Nedostatok aktívnej vecnej legitimitácie znamená, že ten, kto o sebe tvrdí, že je nositeľom hmotno-právneho oprávnenia (žalobca), nie je nositeľom toho hmotno-právneho oprávnenia, o ktoré v konaní ide; o nedostatok pasívnej vecnej legitimitácie ide naopak vtedy, ak ten, o kom žalobca tvrdí, že je nositeľom hmotno-právnej povinnosti (žalovaný), nie je nositeľom hmotno-právnej povinnosti, o ktorú v konaní ide. (Rozsudok Krajského súdu v Trnave č. k. 24Co/334/2016 zo dňa 08.03.2017)

19. Odvolací súd dáva do pozornosti, že skúmanie vecnej legitimitácie, či už aktívnej alebo pasívnej, je imanentnou súčasťou každého súdneho konania, pričom súd vecnú legitimitáciu skúma vždy aj bez návrhu a aj v prípade, že ju žiadna zo strán nenamieta, kde zistenie nedostatku vecnej legitimitácie má za následok zamietnutie žaloby. V danom prípade bolo teda v zmysle uvedeného povinnosťou žalobcov preukázať, že žalovaný 1/ a žalovaný 2/ sú účastníkmi hmotno-právneho vzťahu.

20. Vo vzťahu k pasívnej vecnej legitimitácii žalovaného 1/ odvolací súd uvádza nasledovné. Prevádzkovateľom motorového vozidla sa nestáva zamestnanec, ktorému zamestnávateľ poskytne motorové vozidlo na plnenie pracovných úloh alebo v priamej súvislosti s nimi. Zodpovednosť prevádzkovateľa dopravného prostriedku za škodu spôsobenú jeho prevádzkou podľa § 427 a nasl. Občianskeho zákonníka nevyklučuje súbežnú (solidárnu) zodpovednosť vodiča tohto dopravného prostriedku podľa ustanovenia § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktorý škodu spôsobil, pri tej istej škodovej udalosti zavineným porušením právnej povinnosti, ak nejde o prípad uvedený v ustanovení § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka. V praxi ide o dva prípady, keď prevádzateľ a osoba, ktorá v čase spôsobenia škody riadila motorové vozidlo sú dva rôzne subjekty, tak je to v prípade, ak prevádzkovateľ zverí motorové vozidlo inej osobe. O dva rôzne subjekty (vodič a prevádzateľ) nejde, ak vodičom je zamestnanec prevádzateľa (podnikateľa), ktorý škodu spôsobil prevádzkou dopravného prostriedku svojho zamestnávateľa pri plnení pracovných úloh. Zodpovednosť vodiča za zverené motorové vozidlo nemôže byť posudzovaná podľa právnej úpravy zodpovednosti za schodok na hodnotách zverených na vyúčtovanie, ani podľa právnej úpravy zodpovednosti za zverené predmety. Za škodu spôsobenú haváriou motorového vozidla podniku zodpovedá vodič podľa právnej úpravy všeobecnej zodpovednosti za škodu spôsobenú porušením povinnosti z pracovného pomeru. Ak nárok na náhradu škody spôsobenej prevádzkou dopravného prostriedku organizácie uplatňuje žalobca voči vodičovi - priamemu škodcovi na základe jeho zodpovednosti za zavinenie podľa ustanovenia § 420 Občianskeho zákonníka, treba vždy súčasne zistiť, či nebola škoda spôsobená v rámci plnenia úloh organizácie v zmysle ustanovenia § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka. V kladnom prípade nemožno ustáliť zodpovednosť priameho škodcu - vodiča, podľa ustanovenia § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak je v žalobe takto

uplatňovaná. Aj v prípade zodpovednosti vodiča za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla zostáva zachovaná zodpovednosť prevádzateľa podľa zásad uvedených v § 427. Nakoľko poškodený má možnosť uplatniť si nárok na náhradu škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla, jednak voči vodičovi, jednak voči prevádzkovateľovi vozidla. Pokiaľ by škodu nahradil prevádzkovateľ vozidla, ten má proti vodičovi právo na postih podľa § 440 a 420 Občianskeho zákonníka, ale ak je vodič zamestnancom prevádzkovateľa, potom zodpovedá iba za podmienok pracovnoprávnej zodpovednosti.

21. Čo sa týka namietanej pasívnej legitímácie žalovaného 2/, tak ten od začiatku namietal svoju pasívnu legitímáciu ale len vo vzťahu k náhrade nemajetkovej ujmy, nakoľko mal za to, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorá je taktiež predmetom tohto konania, nie je podľa žalovaného 2/ oprávneným nárokom podľa zákona č. 381/2000 Z. z.. S pasívnou legitímáciou žalovaného 2/ sa okresný súd vysporiadal aj v druhom rozsudku.

22. Odvolací súd v tomto smere opäť poukáže názor Ústavného súdu Slovenskej republiky (ÚS III. 666/2016-36), podľa ktorého ústavný súd nespochybuje, že koncept súčasnej právnej úpravy obsiahnutej v Občianskom zákonníku pri svojom vzniku skutočne vychádzal z pojmu škoda ako materiálneho, a tým aj presne kvantifikovaného postihnutia poškodeného. Naznačuje to i § 442 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého sa uhrádza skutočná škoda, a to, čo poškodenému ušlo (ušlý zisk) v relácii k ods. 2 toho istého ustanovenia, podľa ktorého pri škode spôsobenej niektorých trestným činom korupcie sa uhrádza aj nemajetková ujma v peniazoch. Lenže aj v tomto prípade je fakt vstupu Slovenskej republiky do Európskej únie zásadným prelomom v procese kontinuálneho vývoja právneho poriadku, jeho interpretácie, pretože okrem vnútroštátneho zákonodarcu (ktorý vytvoril koncept materiálneho poňatia škody v čase, keď integráciu do Európskej únie nebolo možné ani len predpokladať), je doň oprávnený svoju vôľu presadzovať aj únijný normotvorca). Ak teda slovenský zákonodarca do zákonného pojmu škoda použitého v zákone o povinnom zmluvnom poistení teda do rozsahu poistenia zodpovednosti za škodu v zmysle uvedeného zákon nezahrnul aj nemajetkovú ujmu a jej poistné krytie, dostáva sa vzhľadom na záväzný výklad zodpovedajúcich smerníc (v súčasnosti už len konsolidovaná smernica Európskeho parlamentu a rady 2009/103/ES o poistení zodpovednosti za škody spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti) do rozporu so zámerom tvorcu únijnej právnej regulácie identifikovaným Súdny dvorom. Odvolací súd sa stotožňuje s názorom okresného súdu, ktorý vyslovil, že je potrebný extenzívny prístup k interpretácii pojmu škoda plynúceho z judikatúry Súdneho dvora. Tento pojem zahŕňa aj pojem nemajetkovej ujmy z titulu občiansko-právnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv pozostalých spočívajúcich v zásahu do práva na osobný a súkromný rodinný život spôsobením usmrtením blízkej osoby pri prevádzke dopravných prostriedkov. Zo slovného spojenia je zrejmé, že aj v prípade nemajetkovej ujmy ide o škodu. K takémuto poňatiu škody sa mimo iného hlásia aj princípy Európskeho deliktuálneho práva, ktoré definuje škodu ako majetkovú alebo nemajetkovú zákonom chránených záujmov (Ústavný súd Českej republiky č. k. 642/02). Vo svetle uvedeného eurokomfortného výkladu ustanovenia §4 ods. 2 zákona o povinnom zmluvnom poistení potom platí, že náhrada škody z dôvodu nemajetkovej ujmy spadá do rozsahu povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenou prevádzkou dopravného prostriedku, a teda žalovaný je ako poisťovateľ zodpovednosti žalovaného 1/ za škodu pasívne vecne legitimovaným subjektom, ktorému na základe § 15 ods. 1 veta prvá zákona o povinnom zmluvnom poistení vznikla povinnosť uhradiť škodu žalobcom.

23. Odvolací súd vo všeobecnosti poukazuje na to, že pri stanovení peňažného zadostučinenia platí v európskom deliktuálnom práve zásada, že v prípade objektívne podobných ujmy, by sa mali priznávať porovnateľné sumy, keďže priznanie diametrálne odlišných výšok odškodnenia v skutkovo a právne podobných prípadoch je nielen prejavom sudcovskej svojvôle, ale i porušením práva poškodeného (príp. škodcu) na spravodlivý súdny proces.

24. Okresný súd v bode 32 odôvodnenia napadnutého rozsudku uviedol, z akých porovnateľných rozhodnutí súdov vychádzal pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy. V súvislosti so stanovením výšky toho peňažného zadostučinenia, súd poukázal aj na viaceré rozhodnutia súdov, ktorými bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy spôsobenej pozostalým smrťou blízkej osoby, a ktoré uviedol Krajský súd v Žiline vo svojom uznesení č. k. 5Co/122/2018. Navyše poukázal aj na ďalšie rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 12Co/465/2014, ktorý potvrdil rozsudok Okresného súdu v Banskej Bystrici, kde išlo o náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej smrťou manžela - otca, kde sa teda domáhali žalobcovia

nemajetkovej ujmy vo výške pre matku 66 500 Eur, deti 2x po 33 500 Eur, kde okresný súd priznal 3x po 33 500 Eur a krajský súd uvedené potvrdil.

25. Odvolací súd na záver konštatuje, že rozhodnutie súdu prvej inštancie obsahuje komplexné a dôsledné zhodnotenie skutočností, ktoré bolo potrebné skúmať na strane poškodených pri posudzovaní nároku na náhradu nemajetkovej ujmy a jeho zhmotnení v konkrétnej výške. S priznaním nemajetkovej ujmy aj s jej výškou sa odvolací súd stotožňuje v plnom rozsahu.

26. Na základe skutočností, že odvolací súd potvrdil výrok napadnutého rozsudku o náhrade škody, stotožňuje sa aj s výrokmi o náhrade trov prvostupňového konania. Okresný súd správne priznal trovy konania, pričom odvolací súd na ich výpočet odkazuje na body 35 až 37 napadnutého rozsudku okresného súdu.

27. Vzhľadom na uvedené odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutej časti podľa ust. § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil z dôvodu jeho vecnej správnosti. V odvolaniach nenapadnutej časti ponechal napadnuté rozhodnutie nedotknuté.

28. Pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd aplikoval ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP, v zmysle ktorého súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. V predmetnom odvolacom konaní mala plný úspech strana žalobcov, a preto odvolací súd priznal žalobcom 1/ až 3/ proti žalovaným 1/ a 2/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Ďalej o výške tejto náhrady rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením.

29. Rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie **n i e j e** prípustné.

Poučenie o dovolaní: Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 Civilného sporového poriadku, v ďalšom texte už len „CSP“)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 Civilného mimosporového poriadku, v ďalšom texte už len „CMP“).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 Ods. 1 C. s. p. (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP)